

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВІЙСЬКОВОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

(за матеріалами науково-практичної конференції військових стоматологів України, присвяченій 65 річниці створення Центральної стоматологічної поліклініки Міністерства оборони України)

Р.Х. Камалов, ТВО директора Департаменту охорони здоров'я Міністерства оборони України, кандидат медичних наук, доцент, заслужений лікар України

А.М. Лихота, полковник медичної служби, начальник кафедри щелепно-лицевої хірургії і стоматології Української військово-медичної академії, кандидат медичних наук, доцент

Проблема збереження і зміцнення здоров'я населення України є однією з найважливіших внутрішніх функцій держави. Про це свідчить затверджена Указом Президента України від 7 грудня 2000 р. № 1313/2000 Концепція розвитку охорони здоров'я населення України. Важливою складовою системи галузі є і підсистема стоматологічної допомоги – один з масових видів медичної допомоги населенню. У загальній моделі реформування охорони здоров'я вона посідає одне з провідних місць.

Стоматологічна служба Збройних Сил України є невід'ємною частиною загальнодержавної системи стоматологічної допомоги.

У 2010 році виповнилось 65 років з дня створення Центральної стоматологічної поліклініки Міністерства оборони України. Саме цій річниці була присвячена міжвідомча науково-практична конференція «Сучасні аспекти військової стоматології», що проводилась з 27 листопада по 3 грудня в м. Києві.

В конференції прийняли участь співробітники Центральної стоматологічної поліклініки Міністерства оборони України, Української військово-медичної академії, Головного військового медичного центру, військових клінічних медичних центрів регіонів, а також медичних закладів Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України та Міністерства внутрішніх справ.

За 65 років свого існування поліклініка пройшла значний шлях свого розвитку.

У 1943 р. з Сталінграду до Києва була передислокована 147-а зуботехнічна лабораторія, на базі якої 25 серпня 1944 р. була

створена 147-я окружна стоматологічна поліклініка Київського військового округу. Ця дата вважається днем створення Центральної стоматологічної поліклініки.

Поліклініка була підпорядкована санітарному відділу Київського особливого округу і знаходилась по вул. Інститутській 46, у пристосованому приміщенні. В штаті числилось всього 19 чоловік (7 лікарів, 2 медсестри, 5 зубних техніків, рентгенлаборант, бухгалтер).

Першим начальником поліклініки був призначений майор медичної служби В.І. Шипов, який очолював поліклініку з 14.10.1944 р. по 16.06.1951 р. Фінансування здійснювалось через штаб КВО, потім в Київському медичному училищі, а з жовтня 1954 р. по червень 1961 р. в 408-му окружному військовому госпіталі.

У червні 1947 р. поліклініка була переведена в приміщення Київського військово-медичного училища по вул. Мельникова 68.

Після звільнення В.І. Шипова начальником поліклініки був призначений підполковник медичної служби К. Г. Бельский.

25.03.1953 р. окружна поліклініка була переведена в приміщення по вул. Заньковецькій 8, і розташована на першому поверсі житлового будинку. По одній кімнаті займали терапевтичне та ортопедичне відділення, хірургічний та рентгенівський кабінети, дві кімнати – зубні техніки. В підвальному приміщенні знаходилась аптека, литійна установка та інші служби. Прийом пацієнтів здійснювався в одну зміну.

У травні 1955 р. поліклініка перейшла на нові штати, загальною кількістю 35 чол.

Збільшилась кількість лікарського і середнього медперсоналу, що дало можливість суттєво збільшити стоматологічну терапевтичну допомогу та зубопротезування військовослужбовцям і ветеранам Збройних Сил. Поліклініка одна із перших у Києві при протезуванні стала застосовувати «вольтову дугу» при виготовленні металевих зубів. Тоді це було великим досягненням, так як в більшості стоматологічних поліклінік застосовували стандартні зубні заготовки.

У червні 1962 р. начальником поліклініки був призначений підполковник медичної служби І. П. Голдаєв, але в зв'язку з його важкою хворобою, тимчасове виконання функціональних обов'язків начальника поліклініки було покладено на начальника ортопедичного відділення поліклініки службовця Ю. П. Лисоволика.

У січні 1965 р. поліклініку очолив підполковник медичної служби М. М. Белан. Завдяки йому у 1966 р. у Ленінграді був придбаний литійний пристрій для виготовлення металевих зубів, яких в той час в Києві було всього 4. Це дало можливість здійснювати в поліклініці «живу роботу», виготовляти металеві вироби не із стандартних заготовок, а виконувати індивідуальне моделювання кожному пацієнту. Через рік поліклініка одержала перше стоматологічне устаткування з турбіною Чехословацького виробництва.

У вересні 1967 р. начальником поліклініки був призначений підполковник медичної служби О. О. Любчевський. За цей період суттєво покращилась матеріально-технічна база поліклініки. Велика увага приділялась підвищенню кваліфікації лікарського і середнього медичного персоналу, проведенню гарнізонних стоматологічних конференцій і семінарів. Удосконалення кваліфікації лікарі проходили в Ленінградській військово-медичній академії, а також в 408-му окружному військовому госпіталі. Також активізувалась науково-практична робота в галузі військової стоматології. Велику допомогу надавав начальник Військово-медичного відділу КВО

генерал-майор медичної служби Борисов А. А.

У жовтні 1973 р. колектив поліклініки очолив майор медичної служби М. Г. Румянцев, а з грудня 1976 г. підполковник медичної служби В. М. Беляков. Штат поліклініки за цей час збільшився до 56 працівників. Паралельно збільшився обсяг і якість надання стоматологічної допомоги в гарнізоні та військах округу в цілому. Так, у 1976 р. кількість відвідувань складала - 36 800; з них накладено пломб – 23 100; видалено зубів – 3500; запротезовано 5400 чоловік. Став правилом виїзд лікарів поліклініки в інші гарнізони з метою надання методичної та практичної допомоги.

Однак існуючих приміщень для роботи було недостатньо. Завдяки зверненням працівників поліклініки та військовослужбовців гарнізону до керівництва округу, рішенням командувача військами округу 6 червня 1976 р. поліклініка була переведена в нове приміщення по вул. Кутузова 14, де розміщена і сьогодні.

Нове приміщення та обладнання значно поліпшили умови роботи лікарів. Особлива увага приділялась підвищенню кваліфікації медичного персоналу, науково-практичній та винахідницькій роботі. Було опубліковано 30 наукових робіт та 5 винаходів, а у 1975 р. завідуючим лікувальним відділенням О. М. Данченко була захищена кандидатська дисертація.

У 1980 р. на Всеармійському огляді стоматологічних поліклінік, 147-а окружна стоматологічна поліклініка була нагороджена дипломом II ступеня. У вересні 1981 р. на базі поліклініки був проведений збір головних військових стоматологів округів і начальників окружних стоматологічних поліклінік МО СРСР. На зборі з доповідями виступили лікарі поліклініки О. М. Данченко, Ю. П. Лисоволик, С. С. Василенко.

З травня 1989 р. по нинішній час поліклініку очолює полковник медичної служби у відставці, Р.Х. Камалов, учасник бойових дій у Афганістані, головний стоматолог МО України, кандидат медичних наук, заслужений лікар України.

Після одержання Україною незалежності і створення Збройних Сил України у 1993 р. 147-а окружна стоматологічна поліклініка була реорганізована у Центральну стоматологічну поліклініку Міністерства оборони України.

За останні 15 років в поліклініці відбулися значні переміни як в інтер'єрі, так і в підході до лікування. Стильний дизайн приміщень та сучасні технології – це ланка одного сплетіння, якісний шаг колективу уперед.

В Центральній стоматологічній поліклініці Міноборони пацієнти отримують повний спектр послуг з діагностики, лікування та протезування зубів. Профільну допомогу їм надає висококваліфікований персонал, що володіє найсучаснішими стоматологічними технологіями.

В даний час в поліклініці в дві зміни працюють біля 70 лікарів, з яких 6 офіцерів і 150 чоловік середнього медичного і обслуговуючого персоналу. Продуктивність праці збільшилась майже у 3 рази. За день поліклініку відвідують біля 300 пацієнтів. Прийом здійснюється і по вихідних днях.

Центральна стоматологічна поліклініка є науково-методичною, учбовою базою кафедри щелепно-лицевої хірургії і стоматології Української військово-медичної академії і готує військових стоматологів. Тут регулярно проводяться заняття під егідою Асоціації стоматологів України. Поліклініка - колективний член Асоціації стоматологів України і Міжнародної академії комп'ютерних наук і систем. Стоматологи поліклініки працюють у тісному контакті з стоматологами різних країн світу не тільки при допомозі сайту в Інтернеті, а також безпосередньо приймають участь в симпозіумах і конгресах.

У вересні 2006 р. при поліклініці створено унікальний музей стоматології, єдиний в Україні. За недовгий час в ньому зібрано багато цікавих документів, фотографій, експонатів, які розповідають про етапи розвитку стоматології з давніх часів до сьогодення.

З привітанням до учасників конференції звернувся начальник Центральної стоматологічної поліклініки, головний

стоматолог МО України, полковник медичної служби Камалов Рафік Ханафійович.

Рафік Ханафійович відмітив, що в Україні нині триває досить складний процес створення нової моделі Збройних Сил, які повинні бути максимально адаптованими до зовнішньополітичної обстановки, політико-економічної системи держави і здатними у повному обсязі виконати поставлені перед ними завдання, що визначені Конституцією України. Досягнення цієї мети передбачає здійснення низки важливих заходів і, найголовніше, перехід від кількісних до якісних показників, які визначають боєздатність військ (сил). Це, насамперед, стосується перебудови системи управління Збройних Сил, організаційно-штатних структур військ (сил), систем комплектування, підготовки, виховання, освіти та науки, всебічного забезпечення військ. Воєнна реформа, продовжується в Україні, передбачає приведення Збройних Сил держави у відповідність з рівнем реальної воєнної безпеки та новими політичними, економічними і соціальними умовами, які викликані ринковими формами господарювання.

Корінні зміни, які відбуваються в Збройних Сил України, вимагають і глибоких змін в організації охорони здоров'я військовослужбовців, і, в першу чергу, в управлінні медичним забезпеченням. Основним завданням цих змін повинно стати створення ефективної системи охорони здоров'я військовослужбовців, яка б відповідала новим завданням і структурі ЗС.

Від імені командування Служби безпеки України привітав учасників конференції начальник медичного управління Служби безпеки України, полковник медичної служби, доктор медичних наук, професор Лурін Ігор Анатолійович.

Ігор Анатолійович та всі учасники конференції поздоровили головного стоматолога Міністерства Оборони України Камалова Рафіка Ханафійовича з його 60-річним ювілеєм та з 65-річним ювілеєм поліклініки.

В рамках конференції були розглянуті проблемні питання стоматологічного забезпечення військових формувань в сучасних умовах, стан та перспективи підготовки військових стоматологів, організацію надання стоматологічної допомоги в Службі безпеки України, Центральній поліклініці МВС України та в органах управління охороною здоров'я Державної прикордонної служби України.

Важливість наукових досліджень щодо профілактики та нових методів лікування основних стоматологічних захворювань була відображена в 20 науково-практичних доповідях учасників конференції.

27 листопада 2010 року на базі Центральної поліклініки МВС України був проведений чемпіонат з реставрації зубів серед лікарів-стоматологів лікувальних закладів силових структур. Всі учасники чемпіонату були нагороджені цінними подарунками, що були вручені представниками фірми-виробника стоматологічних матеріалів «Dentstol». В рамках чемпіонату співробітниками Центральної стоматологічної поліклініки МО України провели майстер-класи по технології відбілювання зубів, заходах

професійної гігієни порожнини рота, безметалевому протезуванню зубів, протезуванню на імплантатах та методах обробки і обтюрації кореневих каналів.

Учасники науково-практичної конференції дійшли висновку, що існує нагальна необхідність подальшої інтеграції міжвідомчих структур і військових стоматологів щодо вирішення розвитку актуальних питань військової стоматології в Україні.

Зазначене свідчить про необхідність комплексного дослідження сутності та особливостей управління стоматологічним забезпеченням військовослужбовців у сучасних умовах як основи наукового обґрунтування визначення напрямів його оптимізації в реалізації державної політики України в галузі охорони здоров'я, зокрема і військово-медичної доктрини.

Таким чином, необхідність наукового підходу до системи управління стоматологічним забезпеченням ЗС України в умовах реформування військово-медичної служби, впровадження новітніх технологій в діагностику і лікування стоматологічних хворих зумовила актуальність науково-практичної конференції, визначила її мету і завдання.